

Statistiska centralbyrån
Box 24 300
104 51 Stockholm

Datum 2008-12-22
Dnr 32-2008-0574

Intern styrning och kontroll vid framtagning av KPI

Riksrevisionen har som ett led i den årliga revisionen av Statistiska centralbyrån (SCB) följt upp tidigare avrapporterade iakttagelser avseende granskning av processen för framtagande av konsumentprisindex.

Uppföljningen har resulterat i iakttagelser Riksrevisionen vill fästa Statistiska centralbyråns uppmärksamhet på i denna revisionsrapport.

Riksrevisionen önskar information senast 2008-01-19 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

Interna styrdokument, kontrollåtgärder och uppföljning

Enligt Myndighetsförordning (2007:515) 4 § p 4 skall myndighetens ledning ”säkerställa att det vid myndigheten finns en intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt”.

Grundläggande krav på god intern styrning och kontroll är att väsentliga processer har definierats, utformats och fastställts av organisationen. Fastställda skriftliga interna styrdokument som reglerar ansvar och befogenheter för genomförandet samt uppföljning och kontroll ska finnas. Interna styrdokument utgör ett värdefullt stöd i arbetet, i synnerhet i arbetsuppgifter som inte är frekvent förekommande. I det fall styrdokument saknas eller inte implementerats finns risk för att nödvändiga moment och kontroller inte utförs.

Under 2007 granskade Riksrevisionen processen för framtagande av KPI. Iakttagelser bl.a. rörande brister i rutinbeskrivningar avrapporterades i

promemoria (Dnr 32- 2007-0626). Den nu utförda granskningen är en uppföljning av tidigare avrapportering.

Under 2008 uppdagade SCB ett fel i beräkningen av konsumentprisindex. SCB:s egen utredning visar att en icke beslutad förändring i programmeringskoden utfördes i skoindex i februari månad. Ändringen resulterade i en felaktig decimal i programmeringskoden. Konsekvensen av detta blev att baspriset kom att underskattas vid varubyten och att prisökningar överskattades. Tre utredningar utfördes internt inom SCB men orsaken till de oväntade förändringarna kunde inte identifieras utan förutsattes vara en normal variation. Först i slutet av augusti upptäcktes felet i programmeringskoden.

Riksrevisionens uppföljning visar att SCB saknar skriftliga beslutade interna styrdokument för hur programförändringar ska beslutas, hanteras och dokumenteras. Avsaknaden av adekvata styrdokument har bidragit till att en icke beslutad förändring har genomförts i ett centralt beräkningsprogram utan föregående testning. Därutöver har ingen dokumentation av programförändringen gjorts vilket försvårat de interna utredningarnas möjlighet att identifiera den verkliga orsaken bakom förändringarna i KPI .

Riksrevisionen ser med tillfredsställelse på det myndighetsövergripande arbete med riskanalys som inletts för förbättrade säkerhetsrutiner vid Statistiska centralbyrån. SCB har i skrivelse till regeringen (SCB:s Dnr 2008/1743 bilaga 1) redogjort för fyra kortsiktiga åtgärder som vidtagits på enheten för prisindex. Bland de åtgärder som angivits finns tydligare instruktioner vid programförändringar och indexkalkyler med krav på testning alternativt kontroll av kollega, och i vissa fall krav på godkännande av planerad förändring av produktansvarig. Vid granskningstillfället i december 2008 kunde Riksrevisionen konstatera att inga instruktioner fanns tillgängliga i skriftlig form. Vidare har SCB redogjort att en åtgärd är införande av loggar. Riksrevisionen konstaterade att även skriftlig rutin saknades för hur nämnda logginformation ska följas upp och utvärderas.

Riksrevisionens bedömning är att avsaknaden av adekvata skriftliga interna styrdokument har bidragit till allvarliga felkalkyleringar i en för samhället central statistikprodukt.

Riksrevisionen *rekommenderar* SCB att utarbeta och implementera interna styrdokument för programförändringar i syfte att säkerställa en god intern styrning och kontroll av myndighetens statistikproduktion. Vidare rekommenderar Riksrevisionen att SCB utöver kommande riskanalys gör en översyn av behov och utveckling av väsentliga interna styrdokument, kontroller och uppföljningar. Arbetet bör utmynna i ett ställningstagande från ledningen vilken internkontroll som bedöms nödvändig för att tillförsäkra en hög kvalitet och säkerhet i statistikproduktionen.

Ansvarig revisor Eva Maria Simma har beslutat i detta ärende.
Uppdragsledare Ertan Fiskin har varit föredragande.

Eva Maria Simma

Ertan Fiskin

Kopia för kännedom:
Regeringen